

دستورالعمل شرایط و ضوابط اختصاصی

مرکز توانبخشی حرفه ای (ویژه هنر)

غیر دولتی روزانه (بالای ۱۴ سال)

ظرفیت ۵۰ نفر

- سرفصل های آموزشی به تفکیک دوره های آموزشی در رشته های نمایش ؛ موسیقی و هنرهای تجسمی
به پیوست است

مقدمه:

یکی از دغدغه های بزرگ خانواده های دارای فرزند معلول ؛ آینده نا روشن و مبهمی است که آنان در ذهن برای فرزندان خود در تصور می آورند. ایجاد فرصتهای برابر آموزشی و شغلی که متناسب با نوع معلولیت و کم توانی آنان برنامه ریزی شده باشد ؛ قادر خواهد بود که این ابهام را به آینده ای سرشار از کرامت و امید تبدیل نماید . قطعاً آموزش های برنامه ریزی شده و متناسب ، در این میان نقشی اساسی ایفا می کنند .

عزت نفس و ایجاد خود پنداره مثبت و توانمند ، حاصل کسب نسبی استقلال فردی ، اجتماعی و اقتصادی است . برای اینکه افراد دارای معلولیت بتوانند از حداکثر توان خود به طور کامل بهره برداری نموده و خود را به عنوان یکی از اعضای برابر و با ارزش جامعه بپذیرند ، اقدامات فراوانی برای رفع موانع و چالشهایی که موجب تداوم محرومیت آنان است باید انجام شود . تلاش فراگیر همه ذیربطان و آحاد جامعه می تواند بسترهای اجرای چنین کاری را فراهم آورد .

یکی از عرصه های مهم شغلی در اجتماع ، فعالیت ها و خدمات مبتنی بر هنر است . اشتغال در یکی از زمینه های طیف وسیع رشته های گوناگون هنری علاوه بر تاثیر گذاری و کمک به روند بهبود ، درمان و توانبخشی آنان ؛ می تواند زمینه های شغلی متناسبی را با میزان محدودیت های موجود برای ایشان فراهم آورده و نیز موجب رشد اجتماعی ، روانی ، حرکتی و شناختی آنان گردد .

شناخت روزآمد از این بازار کسب و کار و شیوه های بازاریابی و عرضه محصولات و ارائه آموزش های متناسب ، می تواند فرصتهای مناسبی را برای استفاده از زمینه های موجود و یا ایجاد فرصتهای شغلی جدید و پایدار فراهم آورد . این دستور العمل ، بنا به ضرورت هماهنگی و قانونمند نمودن فعالیت مراکز و برای دستیابی به روند مناسب و متفاوتی از فعالیت و اشتغال هنری حمایتی یا حضور در عرصه های شغلی در جامعه ؛ تهیه و تدوین گردیده است .

هدف:

هدف از تأسیس و فعالیت مرکز توانبخشی حرفه ای (ویژه هنر) ، آموزش مهارتهای پایه ، آموزش مهارتهای اجتماعی ، آموزش های رفتار کاری برای به حداکثر رساندن توانائی های بالقوه و نیز کاهش مشکلات رفتارهای ناشی از معلولیت بمنظور کسب آمادگی های لازم برای حضور در مراکز شغلی حمایت شده (کارگاه های تولیدی حمایتی ، واحد های صنفی تیپ دو ، مراکز پشتیبانی شغل – SE) برای دستیابی به حد استقلال نسبی اجتماعی و اقتصادی همراه با کرامت انسانی می باشد .

ماده ۱

تعاریف

۱-۱: توانبخشی حرفه ای

توانبخشی حرفه ای به مجموعه ای از خدمات اطلاق میشود که به افراد دارای معلولیت های حسی- حرکتی، ذهنی، اختلالات طیف اتیسم و نیز روانی، به منظور دستیابی به مهارت‌ها و توانمندی های لازم برای آماده سازی و دستیابی به اشتغال حمایتی، ارائه می گردد .

۱-۲: مراکز توانبخشی حرفه ای (ویژه هنر)

به مراکز روزانه ای اطلاق می شود که مجموعه ای از خدمات آموزشی، توانبخشی و حرفه آموزی (هنر) را به افراد معلول واجد شرایط به تفکیک نوع معلولیت در راستای کسب مهارت حرفه ای و ورود به عرصه کارگاهی و اشتغال پایدار ارائه می نماید.

• مرکز توانبخشی حرفه ای در صورتی که بیش از ۶۰٪ افراد پذیرفته شده در واحد حرفه آموزی فعالیت داشته باشند، در صورتی که عملکرد مؤسس (دارا بودن حداقل درجه یک به مدت دو سال بطور مستمر) توسط استان تایید گردد، می تواند با کارگاه تولیدی حمایتی تیپ یک ادغام شود. شایان ذکر است ، تأیید دفتر تخصصی ستاد بهزیستی کشور الزامی است.

• در این مراکز علاوه بر جنبه های آموزشی و رویکردهای توانبخشی ، با نیازسنجی تقاضای بازار در زمینه آثار و خدمات هنری ؛ آموزش های متناسب جامعه هدف خود را طراحی و اجرایی نموده و با تولید آثار و خدمات دارای مزیت‌های رقابتی زمینه را برای حضور شغلی در عرصه بازار کسب و کار هنری فراهم می نماید .

۱-۳- کمیته توانبخشی حرفه ای و اشتغال (شهرستان – استان)

کمیته مذکور با مشارکت حوزه های توانبخشی و اشتغال و در سطح شهرستان و استان فعال بوده و محوریت فعالیت های پذیرش ، آموزش حرفه ای و اشتغال توانخواهان تحت پوشش سازمان را برعهده دارد.

۱-۴- واحدهای مرکز توانبخشی حرفه ای (هنر)

هر مرکز توانبخشی حرفه ای (هنر) بر حسب نیاز به دو واحد پیش حرفه ای و حرفه آموزی (مقدماتی – پیشرفته) تفکیک و به تکمیل ظرفیت مبادرت می نماید.

۱-۴-۱- واحد پیش حرفه ای:

به واحدی اطلاق می شود که مجموعه ای از خدمات آموزشی پایه و حرفه آموزی هنر را به مددجویان (بند ۵ ماده ۱) ارائه نموده و هنر آموز در این مقطع با اصول و مهارت های پایه هرکدام از رشته های هنری آشنا خواهد شد .
تبصره : مراکز حرفه آموزی هنری در سه رشته هنری (نمایش ، موسیقی و هنرهای تجسمی) فعالیت آموزشی دارند و با تامین نیروی آموزشی متخصص می توانند در هر کدام از زمینه های ذکر شده فعالیت نمایند .

۲-۴-۱- واحد حرفه آموزی (دارای دو بخش مقدماتی و پیشرفته) :

در این واحد، مجموعه ای از خدمات آموزشی و حرفه آموزی هنری در دو مقطع (مقدماتی و پیشرفته) به توانخواهانی که توان دریافت آموزش های لازم را دارند ، به منظور کسب آمادگی شغلی ارائه می گردد.

- **مقطع مقدماتی :** به مجموعه ای از فعالیت های آموزشی اطلاق می گردد که هنر آموز به طور اختصاصی در آن آموزش خواهد دید . در این مقطع هنر آموز مهارت های پایه در آن رشته را به گونه ای فرا خواهد گرفت که بتواند آنها را با تسلط و استقلال به انجام رساند .
- **مقطع پیشرفته :** آموزش در سطح پیشرفته ، با هدف تثبیت توانائی های حرفه ای فراگرفته شده در آموزش های مقدماتی انجام شده و هنر آموز را آماده ورود به بازار کسب و کار می نماید .

۱-۵- فرد دارای معلولیت

فردی است که به دلیل نقص دائمی در عملکرد فیزیولوژیک و یا ساختار تشریحی بدن دچار محدودیت در عملکرد، فعالیت های روزمره زندگی و مشارکت اجتماعی شده است. کلیه افراد با معلولیت های گوناگون می توانند در مراکز توانبخشی حرفه ای هنری برحسب نوع و شدت معلولیت در سطوح پیش حرفه ای و حرفه آموزی پذیرش شوند.

تبصره ۱: افراد معلول تحت پوشش سازمان بهزیستی (ذهنی - حسی - صوت و گفتار - جسمی ، حرکتی) تحت عنوان " مدد جو " در واحد های پیش حرفه ای و حرفه آموزی و بر اساس نوع و شدت معلولیت و توانمندی هنری به عنوان " هنر آموز " پذیرش و کلاس بندی خواهند شد.

تبصره ۲: توانخواهان بیش از یک معلولیت تحت عنوان توانخواه چند معلولیتی شناخته شده و در صورتی که دارای معلولیت ذهنی نیز باشند، معلولیت غالب آنها ذهنی محسوب می گردد و صرفاً با معلولیت ذهنی شدید به واحدهای پیش حرفه ای ارجاع می شوند.

تبصره ۳: کلیه مددجویان و توانخواه در صورت مصرف دارو، صرفاً با تأیید کمیته توانبخشی حرفه ای و اشتغال شهرستان می توانند از خدمات این مراکز استفاده نمایند.

تبصره ۴: فرد معلول پس از طی مراحل آموزش و کارآموزی به عنوان فرد واجد شرایط کار به بهزیستی شهرستان ارجاع شده تا برای تعیین سطح توانائی کار ، نوع اشتغال، ورود به شرایط کارگاهی (تیپ ۱ و ۲) و یا برای ارجاع به مراکز پشتیبانی شغلی (SE) و دستیابی به اشتغال حمایت شده وی تصمیم گیری خواهد شد .

ماده ۲

شرایط تخصصی مؤسس و مسئول فنی

۱-۲: شرایط تخصصی مؤسس

۱-۲-۱- دارا بودن حداقل مدرک کارشناسی در یکی از رشته های هنری (هنرهای تجسمی ، هنرهای نمایشی [سینما و تئاتر] ، موسیقی)

و یا دارا بودن مدرک معادل هنری کارشناسی از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سابقه حداقل یک سال کار مرتبط با یکی گروه های ذکر شده در (بند ۵ ماده ۱)

۱-۲-۲- درخواست متقاضیان واجد شرایط فقط با معرفی بهزیستی استان و تایید گروه هنر دفتر امور توانبخشی روزانه و توانپزشکی سازمان بهزیستی کشور مورد بررسی قرار گرفته و در صورت احراز شرایط ؛ نسبت به اعطای مجوز به آنان اقدام خواهد شد.

تبصره ۱: کلیه متقاضیان حقوقی اعم از انجمن ها، تشکل ها، مؤسسات خیریه، تعاونی ها، سمن ها که دارای مجوز رسمی از سازمان بهزیستی می باشند، در صورتی می توانند اقدام به اخذ موافقت اصولی و پروانه فعالیت نمایند که حداقل یکی از اعضاء مؤسس دارای مدارک تحصیلی فوق الذکر بوده (ذکر شده در ۱-۲-۱) و به عنوان نماینده آن مؤسسه برای اخذ مجوز مربوطه به سازمان معرفی گردد.

۲-۲: شرایط تخصصی مسئول فنی

۱-۲-۲-۱- دارا بودن حداقل مدرک کارشناسی در یکی از رشته های هنری (هنرهای تجسمی ، هنرهای نمایشی (سینما و تئاتر) ، موسیقی)

و یا دارا بودن مدرک معادل هنری کارشناسی از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سابقه حداقل سه سال کار مرتبط با یکی گروه های ذکر شده در (بند ۵ ماده ۱)

۱-۲-۲-۲- کسب نمره قبولی در مصاحبه تخصصی گروه هنر دفتر امور توانبخشی روزانه و توانپزشکی بهزیستی کشور
تبصره ۲: کلیه متقاضیان حقوقی اعم از انجمن ها، مؤسسات، سمن ها که دارای مجوز رسمی از سازمان بهزیستی می باشند نیز همانند متقاضیان حقیقی مکلف به رعایت ضوابط مربوطه می باشند.

ماده ۳

ضوابط پذیرش

۱-۳- ضوابط پذیرش

۱-۳-۱- در واحد پیش حرفه ای

هر فرد دارای معلولیت، مشروط به دارا بودن شرایط عمومی ذیل می تواند واجد شرایط پذیرش در واحد پیش حرفه ای باشد، این شرایط عبارتند از:

- فرد دارای یکی از موارد معلولیت ذکر شده در (بند ۵ ماده ۱) باشد
- از استقلال نسبی در مراقبت از خود برخوردار باشد.
- سن مددجو حداقل ۱۴ سال تمام باشد.

تبصره : در این مراکز پذیرش از هر دو جنسیت (دختر و پسر) انجام می شود .

۳-۱-۲- در واحد حرفه آموزشی هنری

هر فرد دارای معلولیت، مشروط به دارا بودن شرایط عمومی ذیل می تواند واجد شرایط پذیرش واحد حرفه آموزشی هنری باشد، این شرایط عبارتند از:

- گذراندن مرحله پیش حرفه ای و کسب نمره قبولی
- سن پذیرش در این مراکز ۱۴ سال تمام می باشد.

-پذیرش تلفیقی : مرکز می تواند، کلیه توانخواهان با انواع معلولیتهای ذهنی ؛ حسی ؛ صوت و گفتار و جسمی ، حرکتی را پذیرش نماید (بند ۵ ماده ۱) . بدیهی است که کلاس بندی بر اساس میزان توانائی و سطح بندی هنر آموزان انجام خواهد شد .

۳-۲- شرایط ترخیص و گذار

۳-۲-۱- واحد های پیش حرفه ای (هنر) :

هنر جوین حاضر در این واحد می توانند تا کسب حداقل توانائی برای احراز شرایط ورود به بخش حرفه آموزشی (حداکثر تا سقف یک سال) از خدمات این واحد استفاده نمایند. لذا ترخیص زمانی حاصل می شود که :

- مددجو قابلیت انتقال به واحد حرفه آموزشی مقدماتی را کسب نماید.
- تقاضای مستدل قییم قانونی و خانواده وی برای ترخیص

۳-۲-۲- واحد های حرفه آموزشی (هنر)

نظر به اینکه توانخواهان حاضر در این واحد، توانایی ترخیص و حضور در کارگاه های تولیدی حمایتی را کسب می نمایند، لذا:

- زمان حضور در واحد حرفه آموزشی هنری (مقدماتی) حداکثر ۳۶ ماه خواهد بود . پس از طی زمان اعلام شده مرکز موظف به ترخیص و گذار توانخواه به مرحله بعدی (حرفه آموزشی پیشرفته) می باشد .

- زمان حضور در واحد حرفه آموزشی هنری (پیشرفته) حداکثر ۲۴ ماه خواهد بود . پس از طی زمان اعلام شده مرکز موظف به ترخیص توانخواه می باشد .
  - فراگیری مهارت های حرفه ای و دریافت گواهینامه فنی حرفه ای (درجه یک ، دو ، سه) از سازمان آموزش فنی و حرفه ای و یا اخذ تأییدیه مهارتی توسط کمیته توانبخشی حرفه ای و اشتغال شهرستان
- تبصره یک:** کمیته توانبخشی و اشتغال شهرستان می تواند در صورت صلاحدید دوره آموزش در مراکز حرفه آموزشی هنر را تا سقف ۳ ماه تمدید نماید.
- تبصره دو:** مرکز مجاز است محصولات تولیدی خود را از طریق حضور در نمایشگاه های محصولات معلولین و سایر موارد مرتبط عرضه نماید و کلیه فعالیت های مراکز حرفه آموزشی غیر دولتی در حد آموزشی و مهارتی بوده و مرکز اجازه تولید و فروش محصولات را نخواهد داشت.
- تبصره سه:** نظر به اینکه، مراکز توانبخشی حرفه ای، زمینه های حرفه آموزشی و مهارتی را برعهده خواهند داشت لذا، فرد آموزش گیرنده در هیچیک از مراحل کار (کارآموزی) مبلغی را بعنوان دستمزد دریافت نخواهند نمود.

ماده ۴

فرآیند پذیرش ، آموزش و توانبخشی در مرکز

۱-۴-۱- روند ارائه خدمات در واحد پیش حرفه ای (هنر) :

- پس از معرفی مددجو از طرف بهزیستی شهرستان (توسط کمیته ارزیابی هنری)، ارزیابی سطح توانمندی فرد، توسط مرکز انجام خواهد شد. و سپس برنامه ریزی آموزشی وی بر اساس نتایج ارزیابی تخصصی اولیه تیم توانبخشی هنری مرکز ارائه خواهد شد و بر اساس آن قابلیت های هنری و نیازهای آموزشی مددجو تعیین خواهد شد.
- ارزیابی دوره ای (۶ ماهه) انجام خواهد شد.
- سطح بندی آموزشی با توجه به توانایی ها و استعداد فردی و نیازهای مددجویان در مرکز صورت می گیرد.
- تمرکز خدمات در بخش پیش حرفه ای هنری مرکز ؛ تاکید بر آموزش و ارتقاء مهارتهای پایه هنری و رفتار کاری می باشد.

تبصره یک: در ارزیابی ادواری امکان انتقال مدد جو از واحد پیش حرفه ای هنر به مقطع مقدماتی حرفه آموزشی (هنر) وجود دارد

۲-۴-۱- روند ارائه خدمات در واحد حرفه آموزشی (هنر) :

- پس از معرفی توانخواه از طرف بهزیستی شهرستان (کمیته توانبخشی حرفه ای و آماده سازی شغلی)، ارزیابی سطح توانمندی فرد، توسط مرکز انجام خواهد شد. و سپس برنامه ریزی آموزشی توانخواه بر اساس نتایج ارزیابی تخصصی اولیه کمیته ارزیابی هنری مرکز حرفه آموزشی هنری ارائه خواهد شد و بر اساس آن ظرفیت های عملکردی هنری ، مهارتهای شغلی و اجتماعی و نیز نیازهای توانخواه تعیین خواهد شد.

- ارزیابی دوره ای (۶ ماهه) انجام خواهد شد.
- سطح بندی آموزشی با توجه به توانایی ها و استعداد فردی و نیازهای توانخواهان در مرکز صورت می گیرد.
- تمرکز خدمات در بخش حرفه ای هنری مرکز در مقطع مقدماتی ؛ تاکید بر آموزش و ارتقاء مهارتهای پایه هنری و رفتار کاری می باشد.
- تمرکز خدمات در بخش حرفه ای هنری مرکز در مقطع پیشرفته ؛ تاکید بر آموزش و ارتقاء مهارتهای حرفه ای هنری و به کارگیری رفتار کاری می باشد.

در ارائه خدمات به موارد ذیل نیز باید توجه نمود :

- ساعت فعالیت مرکز در روزهای هفته: از ۸ صبح تا ۱۳ (شیفیت صبح) و در (شیفیت بعد از ظهر) : از ۱۵ الی ۲۰ است .
  - تذکر : زمان کاری مرکز تمامی روزهای هفته به استثنای جمعه و ایام تعطیل رسمی می باشد .
  - مرکز مؤلف به تأمین بیمه کامل حوادث و مسئولیت مدنی برای کلیه توانخواهان و پرسنل بطور سالیانه می باشد.
- تبصره:۱:** با توجه به شرایط خاص استان که از سوی استانداری برنامه ریزی می گردد تعطیلی ساعات فعالیت مرکز تابع دستورات و بخشنامه های استانی و تابع مدارس آموزش و پرورش استثنائی و مدارس ابتدائی استان می باشد.

۲-۴- مراحل آموزش

فرد معلول تحت پوشش که پس از ارزیابی کلی توسط کمیته توانبخشی حرفه ای و اشتغال شهرستان ، متناسب با ظرفیت ها ؛ برای طی مراحل آموزشی ذیل به مرکز توانبخشی حرفه ای (هنری) معرفی شده است و به سه شکل کلی آموزش می بیند :

۱-۲-۴- مرحله آموزش های پیش حرفه ای هنری: (شرح در بند ۳ ماده ۱)

- مرحله حرفه ای هنر ؛ مقطع مقدماتی
  - مرحله حرفه ای هنر ؛ مقطع پیشرفته
  - آموزش های کارآموزی با تاکید و اولویت آموزش حرفه ای پس از طی مرحله پیش حرفه ای ، مقدماتی ، و کسب توانمندی فرد معلول به مرحله "پیشرفته" وارد می شود. نوع آموزش در این مرحله متناسب با نیاز بازار کار ، برنامه های کارآفرینی ، کارفرمائی و نیاز کارگاه های تولیدی حمایتی هنری تعیین خواهد شد.
  - مرکز مؤلف به تأمین وسایل ثابت کارگاهی (مانند سه پایه نقاشی ؛ ابزار موسیقی ؛ ابزار صحنه) و وسایل کمک آموزشی متناسب با رشته هنری مورد آموزش می باشد .
- تذکر :** تأمین بودجه مواد مصرفی پس از اعلام کتبی مرکز به بهزیستی شهرستان و تأیید کارشناس هنری استان ؛ جدای از یارانه پرداخت خواهد شد .

- در واحد پیش حرفه ای متناسب با سطح آموزش می بایست، گام های آموزشی هر فعالیت را تهیه و در فضای کلاس ها نصب نموده ، به گونه ای که قابل رؤیت و فهم برای مددجویان باشد.
- آموزش حرفه های هنری باید منطق با نیازهای جامعه بوده و از ارائه آموزش حرفه های فاقد بازار کار اجتناب گردد.
- در واحد حرفه آموزی بایستی محتوای آموزشی کلاس های حرفه آموزی در راستای نیاز بازار کار ، برنامه های کارآفرینی ، کارفرمائی و نیاز کارگاه های تولیدی حمایتی هنری طراحی و سازمان دهی شوند .

تبصره ۱: مدیریت مرکز موظف به بررسی در خصوص استعدادها و ظرفیت های شغلی در بازار کسب و کار بوده و مراتب را جهت اطلاع به کمیته توانبخشی و اشتغال شهرستان اعلام نماید.

تبصره ۲: کمیته توانبخشی و اشتغال شهرستان می تواند در راستای نیاز های آموزشی و موقعیت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شرایط آموزش هائی که منجر به کسب اشتغال می شوند را به منظور تعیین مشاغل و حرفه متناسب به مرکز پیشنهاد نماید.

۳-۴- محتوای آموزشی

۱-۳-۴- پیش حرفه ای

هنر جو در بدو ورود و با هدف کشف و هدایت استعداد با همه رشته هنری موجود در مرکز به صورت تجربی آشنا خواهد شد .

آشنائی با مفاهیم پایه شامل :

- آشنائی با مفاهیم پایه در هنرهای نمایشی (راهنما در پیوست یک)
- آشنائی با مفاهیم پایه در هنرهای تجسمی (راهنما در پیوست دو)
- آشنائی با مفاهیم پایه در موسیقی (راهنما در پیوست سه)

۲-۳-۴- آموزش مهارتهای حرفه ای (مقدماتی)

هنر جو پس از ارزیابی و کشف علاقمندی ها پس از انطباق با توانائی ها ؛ به سمت رشته مورد علاقه خود هدایت می شود . و با توجه به آن در یکی از رشته سه گانه آموزش های پایه تکنیکی لازم را خود دید

- آموزش تکنیک های پایه در هنرهای نمایشی (راهنما در پیوست یک)
- آموزش تکنیک های پایه در هنرهای تجسمی (راهنما در پیوست دو)
- آموزش تکنیک های پایه در موسیقی (راهنما در پیوست سه)

۳-۳-۴- آموزش مهارتهای حرفه ای (پیشرفته)

هنر جو پس از گذراندن دوره مقدماتی ، نسبت به انتخاب زیرشاخه حرفه ای در رشته ای که مقدمات آن را گذرانده است آموزش های تکمیلی لازم را خواهد دید .

- آموزش تکنیک های پیشرفته در هنرهای نمایشی (راهنما در پیوست یک)

- آموزش تکنیک های پیشرفته در هنرهای تجسمی (راهنما در پیوست دو)
- آموزش تکنیک های پیشرفته در موسیقی (راهنما در پیوست سه)

۴-۳-۴ - امکانات آموزشی و کمک آموزشی

این مراکز به تناسب رشته های آموزشی نیازمند تامین امکانات و لوازم آموزشی و کمک آموزشی است لیست وسائل و تجهیزات به تفکیک رشته ها به پیوست .

- امکانات آموزشی و کمک آموزشی در هنرهای نمایشی (راهنما در پیوست یک)
- امکانات آموزشی و کمک آموزشی در هنرهای تجسمی (راهنما در پیوست دو)
- امکانات آموزشی و کمک آموزشی در موسیقی (راهنما در پیوست سه)

۴-۳-۵ - مدت آموزش

- مدت آموزش در بخش پیش حرفه ای بر اساس توانایی های ذهنی و جسمانی معلول بین شش تا ۱۲ ماه خواهد بود
- مدت آموزش در بخش حرفه ای مقدماتی حداکثر به مدت ۳۶ ماه می باشد .

تبصره: در صورت نیاز به افزایش زمان آموزش در دوره مقدماتی ؛ پس از اعلام کتبی و ارائه مستندات از سوی مرکز ؛ مورد در کمیته هنری مرکز بررسی شده و حداکثر تا سقف شش ماه قابل افزایش است .

- مدت آموزش در بخش حرفه ای پیشرفته حداکثر به مدت ۲۴ ماه می باشد .

تبصره: در صورت نیاز به افزایش زمان آموزش در دوره مقدماتی ؛ پس از اعلام کتبی و ارائه مستندات از سوی مرکز ؛ مورد در کمیته هنری بهزیستی استان بررسی شده و حداکثر تا سقف یک سال ماه قابل افزایش است .

ماده ۵

نیروی انسانی

۵-۱ نیروی انسانی

تعداد پرسنل پیشنهادی در رده های مختلف مربوط به مرکز با ظرفیت اسمی ۵۰ نفر معلول بوده و لذا در مراکز با ظرفیت بالاتر یا پایین تر به نسبت باید تعداد هر گروه نیروی انسانی تغییر یابد.

- **مسئول فنی:** به صورت تمام وقت یک نفر
- **کارشناس روانشناسی (کلیه گرایش ها) یا ارزشیاب حرفه ای:** تمام وقت ۱ نفر

• **مربی هنری:** حداقل با مدرک لیسانس در یکی از رشته های هنری مرتبط با موضوع فعالیت مرکز (به ازای هر ۱۰ نفر یک مربی آموزشی بر حسب فضای آموزشی مددجو و نوع حرفه در مراکز توانبخشی .

• **خدمه:** حداقل یک نفر

تبصره ۱: در صورت نیاز توانخواهان به سایر خدمات توانبخشی (گفتاردرمانی، شنوایی شناسی ، بینایی سنجی، ارتوپد فنی و ...) توانجو به بهزیستی استان ارجاع و پیگیری توسط خانواده انجام می پذیرد.

تبصره ۲: مسئول فنی می تواند صاحب امتیاز باشد، لیکن نمی تواند بعنوان کارشناس یا مربی در مرکز فعالیت نماید .

تبصره ۳: در فعالیت های مراکز حرفه آموزی " سمتی تحت عنوان " مدیر داخلی" وجود ندارد و از سوی سازمان پذیرفته نیست.

ماده ۶

شرح وظائف

۱-۶- شرح وظائف نیروی انسانی

۱-۱-۶- وظائف مؤسس (صاحب امتیاز)

- حضور مؤثر و متناوب در مرکز، اقامت در استان دارای مجوز فعالیت
- تعیین و معرفی مسئول فنی واجد شرایط به سازمان بهزیستی
- رعایت شئون اسلامی ، اخلاقی ، مسائل حرفه ای و موازین حقوقی و قانونی
- مسئولیت صلاحیت تخصصی ، اخلاقی و فردی نیروی انسانی در ساعات حضور در مرکز
- پاسخگویی به شکایات مطروحه از مرکز و افراد شاغل در آن
- انعقاد قرارداد با پرسنل واجد شرایط و طبق قوانین جاری و آئین نامه های اجرائی ماده ۲۶ در مورد کارکنان شاغل در مرکز
- پرداخت به موقع حقوق و مزایای مسئول فنی و کارکنان مرکز طبق قرارداد منعقد و براساس قوانین نافذ حسب مورد
- تأمین کلیه مایحتاج و هزینه های مرکز به پیشنهاد مسئول فنی
- تامین اقدامات لازم جهت توانمندسازی و ارتقاء کیفیت زندگی توانخواهان
- اقدامات بمنظور تأمین بیمه حوادث و مسئولیت فنی توانخواهان و کارکنان مرکز
- تامین استانداردهای خدماتی، بهداشتی و فنی مرکز اعم از ساختمانی، تجهیزاتی، ایمنی، بهداشتی ، توانبخشی و غیره
- تسلط و اجرای دقیق مفاد دستورالعملها ، ضوابط و مقررات ابلاغی از بهزیستی .

- افتتاح حساب بانکی به نام مرکز یا صاحب امتیاز در یکی از بانک های کشور و ثبت و ضبط کلیه اسناد مالی مراکز حقوقی (موسسات خیریه، هیئت امناء، سمن ها و...).

۲-۱-۶- وظایف مسئول فنی :

- سرپرستی و نظارت کامل بر ارائه خدمات آموزشی و توانبخشی مرکز و رعایت استاندارد های علمی و حرفه ای مندرج در دستور العمل های سازمان بهزیستی و کلیه مسئولیت توانخواهان در داخل مرکز بر اساس ماده ۲۶ دستور العمل بر عهده مسئول فنی می باشد.
- حفظ سلامت جسمی و روانی گروه هدف و اقدام در جهت بازتوانی و توانمند سازی آنان
- جلوگیری از دخالت افراد غیر مجاز در امور فنی مرکز
- اعلام گزارش مشکلاتی که در روند توانبخشی گروه هدف ایجاد اختلال نماید به اداره بهزیستی شهرستان مربوطه
- اعلام نیاز های مرکز به موسس و درخواست تامین آنها
- ثبت گزارش روزانه و حفظ مستندات مربوطه
- نظارت دقیق بر تشکیل پرونده های پرسنلی و توانبخشی برای گروه هدف در مرکز و درج اقدامات به عمل آمده و خدمات ارائه شده به آنان
- حضور فعال و مستمر در ساعات اداری
- حفظ و رعایت استانداردهای خدماتی، بهداشتی، و فنی مرکز اعم از ساختمانی، تجهیزاتی، ایمنی، بهداشتی توانبخشی و ...
- همکاری با کارشناسان ناظر اعزامی از معاونت امور توانبخشی سازمان بهزیستی کشور، استان و شهرستان ها - کمیسیون صدور پروانه های بهزیستی و دفتر بازرسی و حراست سازمان
- اعلام بیماریهای واگیر دار خدمت گیرندگان (سل، وبا، هپاتیت، ایدز و ...) طبق دستور العمل های وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی به بهزیستی شهرستان
- انجام مکاتبات رسمی و اداری
- رعایت و تسلط کامل بر مفاد کلیه دستورالعملها، ضوابط و مقررات ابلاغی از سازمان
- بررسی و رسیدگی به شکایات مطروحه از مرکز که در حوزه اختیارات مسئول فنی قرار دارد
- کنترل و نظارت بر نحوه پذیرش و ترخیص موفق گروه هدف
- برنامه ریزی و ایجاد هماهنگی جهت حضور نیروهای تخصصی مورد نیاز مطابق با دستورالعمل های ابلاغی
- برنامه ریزی و ایجاد هماهنگی جهت حضور با ارجاع به پزشکان تخصصی مورد نیاز
- ارسال آمار ماهیانه به سازمان بهزیستی جهت اخذ یارانه
- نظارت و کنترل پرونده ها و برنامه های آموزشی، توانبخشی گروه هدف بمنظور تسریع در ترخیص موفق.
- برنامه ریزی برای امور فوق برنامه و فعالیتهای تفریحی
- تنظیم و نصب شرح وظایف پرسنل مرکز

- کلیه موارد مندرج در دستور العمل عمومی ارائه گردیده است.

۳-۱-۶- کارشناس روانشناسی

- ارزیابی بالینی
- تشکیل پرونده ارزیابی رفتاری ، روانی
- همکاری با کمیته تخصصی
- مصاحبه و مشاوره با فرد و خانواده
- گروه درمانی
- آموزش مهارت های روانی - اجتماعی به فرد و خانواده (مهارت های زندگی)
- آموزش به مربیان مرکز در خصوص فعالیت های روانشناسی و نظارت بر حسن اجرای آن

۴-۱-۶- مربی هنری

- ارزیابی و کسب آگاهی از توانایی های هر فرد و ارائه برنامه آموزش هنری (شامل یکی از فعالیت : نقاشی، موسیقی و یا نمایشی و ...
- مشارکت با کمیته تخصصی هنری در اجرای اهداف و برنامه ها
- ثبت روند فعالیت های آموزشی هنرجو و درج در پرونده
- بهره گیری از فنون و مهارت های هنری جهت آموزش مفاهیم به توانخواهان

ماده ۷

فضای فیزیکی

۱-۷- فضای فیزیکی

- فضای آموزشی مناسب برای موسیقی و هنرهای تجسمی حداقل سه متر به ازای هر نفر ، و هنرهای نمایشی حداقل چهار متر ؛ به ازای هر فرد می باشد
- فضای آموزشی به تناسب موضوع و تجهیزات مورد نیاز دارای نور و تهویه مناسب
- سرویس های بهداشتی مناسب سازی شده ؛ دو مورد (یک مورد فرنگی)
- آبدارخانه با امکاناتی مانند یخچال فریزر دار ، ماکروویو ؛ هواکش
- انبار برای نگهداری تجهیزات و وسائل مورد نیاز
- اتاق مسئول فنی ۱۲ متر مربع

- اتاق روانشناس حداقل ۹ متر مربع
- سالن با متراژ مناسب برای استفاده جهت نمایشگاه ؛ کنسرت ؛ تئاتر و ...
- مناسب سازی متناسب با نیازهای ویژه هنر آموزان

ماده ۸

تجهیزات و لوازم

۸-۱- تجهیزات و لوازم تخصصی :

۸-۱-۱- پیش حرفه ای و حرفه آموزشی هنری

- تجهیزات و لوازم مورد استفاده در گارگاه های هنری به تفکیک گرایش (هنرهای نمایشی ؛ تجسمی ، موسیقی) (طبق فهرست پیوست)
- قفسه و کمد به تعداد کافی
- تجهیزات کامپیوتری مورد نیاز آموزشی

۸-۲- اداری

- قفسه نگهداری پرونده پرسنل و توانخواهان
- تلفن ، فکس و کامپیوتر مجهز به اینترنت
- سایر لوازم اداری مورد نیاز
- جعبه کمک های اولیه وامکانات مراقبتی

ماده ۹

ارگونومی

۹-۱- ارگونومی

ارگونومی عملی است که به رابطه انسان با کار می پردازد و هدف آن افزایش و بهبود ایمنی - بهداشت و سلامتی و راحتی و کارایی انسان است. با توجه به نقش محیط کار در کار و بهره وری و با توجه به اصول ارگونومی که ضامن سلامتی توانخواهان در فضای حرفه و آموزشی کارگاهی می شود رعایت موارد ذیل موکدا توصیه می گردد^۱:

- مناسب بودن وضعیت روشنایی کلاس ها
- رعایت اصول ارگونومی و امکانات محیطی از جمله: نصب تهویه عمومی ، سرویس های بهداشتی
- رعایت تناسب نوع میز و صندلی مورد استفاده در کلاسها با شرایط فیزیکی توانخواهان
- تنظیم ارتفاع سطح وسایل و تجهیزات آموزشی با وضعیت فرد توانخواه
- توجه به حرکات تکراری و وضعیت ثابت طولانی مدت
- استفاده از سطح شیبدار با زاویه مناسب در محل های غیر هم سطح

---

^۱: به استناد شیوه نامه ارگونومی مراکز محیط کار به شماره نامه ۷۰۰/۹۵/۱۱۴۳۷۰ مورخ ۱۳۹۵/۸/۱۹ از معاونت امور توانبخشی بهزیستی کشور